

En artikel från Svenska Fotografen 1926 av

Oscar J:son Eilert.

Den handlar om hästfotografering från hans verksamhet i Strömsholm.

der äro tagna med den då för tiden största kamera i världen. Om man betänker, att våtplåtsmetoden ännu var förhärskande och att det var förenat med rätt mycket besvär att behandla så stora negativ, måste man betrakta de vunna resultaten, även med våra dagars måttstock, som helt enkelt lysande. Bilderna äro nu över 50 år gamla, men skulle väl tåla en jämförelse med mycket som produceras i dessa dagar med vår tids utomordentliga rikedom på fotografiska hjälpmedel.

Med åttiotalet, då torrplåtarna så gott som överallt vunnit insteg i den fotografiska praktiken, slog sig många på fotografiyrket som inkomstkälla utan nödvändiga kunskaper och förutsättningar. Härigenom inträder, synes det mig, en fotografiens dekadansperiod. En smakförsämring gör sig märkbart gällande i flera hänseenden. Man inför en massa s. k. fotografiska accessorier och målade fonder, stundom groteska i perspektiv och ämnesval och dessa användes ofta utan tanke på om de överensstämde med modellens karaktär eller icke. Där funnos granna bänkar, stolar och balustrader gjorda av papjemasché; gräsmattor av vaxad tråd, konstgjorda blommor, klippor och stenar, allt i akt och mening att vid fotograferingen ernå, som man trodde, en naturalistisk bildverkan. Bildmaterial av detta slag finns ännu kvar i oändlighet.

Erkännas måste dock, att även under det djupaste förfallet fanns fotografer här och var i länderna, som arbetade med andra medel och efter rent bildmässiga principer. Deras arbeten försvunno dock bland den mindrevärdiga massan.

I medio av 1890-talet framträdde det s. k. aristopapperet och ungefär samtidigt celloidinpapperet i marknaden med en sådan fart och till sådan allmän förtjusning, att det gamla ärliga albuminpapperet på en mycket kort tid blev alldeles detroniserat. Om detta var till någon större fördel för den fotografiska utvecklingen skall jag låta vara osagt. Med sin hårda, blanka yta och oerhörda detaljrikedom påminna dessa bilder i ytverkan rätt mycket om Daguerrotypierna.

I slutet av 1890-talet synes en smakförändring till det bättre inträda. Man sökte andra uttrycksmedel för den positiva bildframställningen. Pigmenttrycket, först bekantgjort redan 1855 av Poitevin, men förbättrat av J. W. Swan, började åter komma i bruk och samtidigt därmed en sundare blick för den bildmässiga fotografiens betingelser. Pigmenttrycket har också i alla tider sedan det kom i bruk stått på höjdpunkten av den förnämligare kopieringstekniken.

Även platinatrycket, infört av W. Willis 1873, lyckades i slutet av 90-talet tillvinna sig större uppmärksamhet än förut varit fallet i fotografernas dagliga praktik.

Jag vill här icke ingå på något av dessa förfarandens teknik, emedan de väl äro de bäst kända av alla ädlare kopieringsförfaranden. (Forts.)

FOTOGRAFERING AV HÄSTAR.

Ehuru fotografering av hästar ej utgör någon väsentligare del av fotografens vardagsarbete, ställes han då och då, jämte så mycket annat tillfälligt arbete, inför en sådan uppgift. För landsortsfotografen förekommer detta givetvis oftare, än för

kollegerna i de större städerna, vilkas arbeten mer eller mindre i huvudsak utgöras av porträtt. Den universella kunnighet, som blir en följd av landsortsfotografernas mångskiftande arbete, behöver även i många fall kompletteras med en smula insikt i fotografering av hästar. Jag tror mig därför fylla en viss uppgift, då jag nu helt kortfattat söker beskriva, hur en sådan fotografering bör försiggå.

Jag vet mer än väl, att fotograferna i allmänhet anse sig vuxna denna uppgift, men även att samma mening ej är rådande bland hästkännarna eller hippologerna. Härpå skulle jag kunna andraga många exempel.

För att lyckas bra i ett fall som detta är det nödvändigt att ha en lämplig kamera. Idealet ligger här hos ridåslutarapparaterna, sådana som Nettel, Anschütz m. fl., fastän man mycket väl kan utföra ett gott arbete med varje kamera med dioptersökare. Varför det är nödvändigt med diopter, ikonometer eller Newtonsökare, beror därpå, att hästen skall fotograferas från en hög ståndpunkt, och detta åstadkommer man just genom kamerans hållande framför ögat. Spegelreflexkameran är olämplig att använda, enär den till följd av sin konstruktion måste hållas så lågt, att hästen därigenom blir fotograferad underifrån och på grund därav misstecknad. Som ögonblicksexponering bör användas, bortfaller stativ. Har man ej tillgång till annan apparat än den vanliga reskameran, bör man använda sig av det högsta möjliga stativ, som står till ens förfogande. Gäller fotograferingen hingstar, fullblod eller andra mera temperamentsfulla hästar, är arbetet med en stativkamera en svår uppgift, enär man på grund av dessa djurs nervositet tvingas att ständigt byta ståndpunkt för kameran. Objektivet bör helst vara av tämligen lång brännvidd och ej gärna under 21 cm. för $12 \times 16 \frac{1}{2}$ plåt. I den vanliga orthokromatiska porträttfilmen har man ett alldeles utmärkt negativmaterial, fastän man givetvis med mer eller mindre gott resultat även kan använda varje annan plåt- eller filmsort, som man är van vid och behärskar. Under sista året har jag med framgång använt Eastmans pankromatiska film, som vid fotografering av bruna eller svarta hästar har visat sig alldeles utmärkt. En svag gulskiva har därvid kommit till användning.

Har man tillfälle att själv bestämma tiden för hästarnas fotografering, bör man välja en lugn och solig dag. Endast i nödfall bör man operera i mulet väder. Hästens i regel varmt bruna eller kallt svarta färg tillåter just inga nyanser att framträda under en regnfull och mulen dag, då däremot direkt och rakt på sidan av föremålet påsläppt solsken har förmågan att likasom »modellera» och ge liv åt hästen.

En viktig sak, som gäller för all hästfotografering¹ är, att den person, som »för fram» djuret, har stort tålamod och ett gott handlag med hästen, ty detta underlättar ofantligt arbetet för fotografen. Tyvärr påträffar man ej så ofta sådana hästkarlar, varför man ibland nödsakas att själv demonstrera hur en häst skall hållas. Ävenså bör vädret vara lugnt, enär i annat fall man och svans blåsa upp samt trassla och tova hop sig.

¹ Jag avser här endast hästens fotografering »på stället». I en följande artikel skall jag närmare utveckla de viktigaste synpunkterna för fotografering av hästsport.

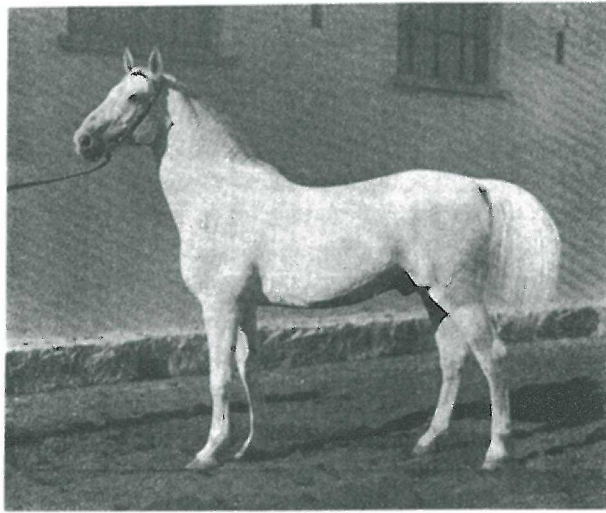

Bild 1.

som bild 1 visar, samt att hals och huvud äro resta på ett naturligt och tilltalande sätt. För att bilden skall bliva lyckad må man även aktgiva på ytterligare två omständigheter, nämligen att hästen »spetsar öronen» samt har en vacker »svansföring». — Allt detta låter enkelt vid beskrivning, men kan i praktiken mången gång visa sig synnerligen svårt att få fram och kan fresta tålamodet till det yttersta. Den ovane vill gärna ställa upp hästen med benen mitt framför varandra, vilket ger intryck av trähäst och bör förekommas. Ävenså får det aldrig äventyras, att de båda ben, som äro fotografen närmast, sträckas mot varandra, ty hästen kommer då att »stå under sig», och resultatet blir en oduglig bild. (Se bild 2.) Resningen på hals och huvud är olika för olika hästraser, varför man bör taga reda på, vad som är det naturliga, när man går att fotografera dem.

Ädla hästar vill hippologen gärna hava idealiserade med små huvuden, varför man tillmötesgår hans önskan genom att fotografera litet snett bakifrån. Detta förekommer för övrigt i någon mån med

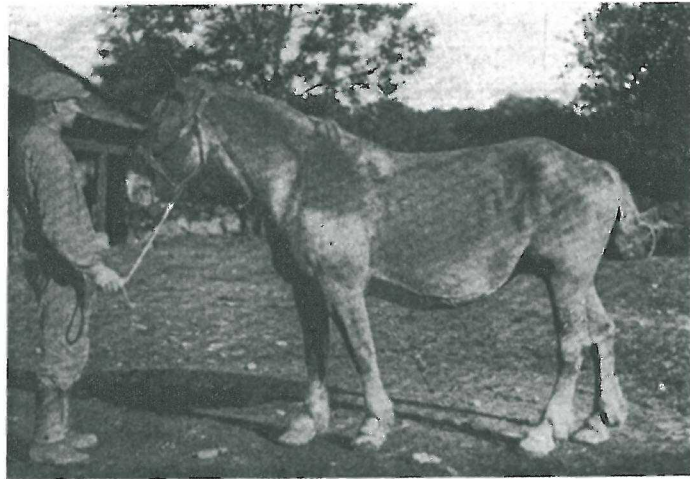

Bild 2.

Enär en fotografering som denna i stort sett är en fråga om linjer, är det av betydelse att välja en sådan fond, att dessa linjer på lämpligt sätt framträda. Det är därför förkastligt att leta upp någon »vacker grön plats» att använda såsom bakgrund, enär i regel hästens mörka färg lätt flyter tillsammans med det gröna lövverket. För vita hästar passar däremot en sådan fond.

Har jag nu en lämplig hästskötare och en passande fond, placerar jag hästen framför denna med sida mot solen, ser till att alla fyra benen framträda på sätt,

nästan alla hästar. I regel väljer man den manfria sidan utom för ardennerassen, vars stora, kraftiga man bör fotograferas, när den är typisk för denna hästras. Ofta händer det, att en häst vid fotografering står och hänger med huvudet och slokar med svansen, varvid han företeer en allt annat än trevlig anblick. Det gäller då att med lämpliga medel söka få litet mera liv över honom, vilket ofta lyckas, om man låter hästskötaren springa ett litet stycke med honom eller också låter någon annan person framför hästen föra »oväsen» som fäster hans uppmärksamhet och har till följd, att han rätar på hals och huvud samt intager en mera livlig ställning. Det är dock ej alltid, som det lyckas att med konstlade medel rycka upp hästen, och det har många gånger hänt mig att jag måst låta föra honom tillbaka fotograferad, för att följande dag finna honom på ett helt annat humör. De individuella skiljaktigheterna i skapnad och lynne hos hästarna äro också avsevärda, vilket i sin mån gör svårigheten att träffa det rätta större.

En omständighet, som slutligen också har en viss betydelse, är den, att marken, där hästen placeras, är så plan som möjligt, enär man i annat fall kan råka att få honom för låg på fram- eller bakben.

Oscar F:son Eilert.

TVÅFÄRGSFILM.

På senare tiden har en film, Sjörovaren, förevisats i Stockholm och väl även på andra håll, som helt och hållet var utförd i färg. Man har kallat den färglagd — men så var ej fallet. Den är, synes det, den första efter en ny metod helt utförda filmen, och det torde därför vara av intresse att något redogöra för huru den framställts.

Principen är tvåfärgsfotografiens — man har avstått från den allmänna metod som ligger i trefärgsprincipen, och nöjt sig med de begränsade, men dock ganska stora möjligheter som erbjudas av färgparet orangerött och blågrönt. Som en tredje färgbestämmande faktor kan dock härtill läggas den bruntoning som silverbilden undergår.

Upptagningen sker i en kamera, försedd med ett ljusstarkt objektiv, vilket strålknippe delas på de två bilderna. Man undgår så den stereoskopiska eller tidsbestämda parallax, som orsakas av att de två bilderna antingen tagas med olika objektiv eller i tiden efter varandra, och som lätt ger brokiga kanter hos bilden. Ljusstyrkan nedsättes ju, men som den i alla fall är tillräcklig, gör detta ju mindre; man behöver ungefär 15 % mera ljus än för vanlig upptagning. Metoden synes nämligen ännu egentligen inriktad på atelierarbete, varvid de begränsade möjligheterna att återgiva färger föga betyda; man väljer sådana som väl återgivnas eller som ta sig bra ut i det felaktiga återgivandet — det ena är lika bra som det andra. Även ansiktsfärgen har ju en filmskådespelare stora möjligheter att lägga till rätta.